ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ
ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 101 10 ΑΘΗΝΑ
Fax : 210 3214310
Πληροφορίες : Μ. Καή – Μ. Σουβλής
Τηλέφωνα : 2131516560
e-mail : mkai@ypakp.gr

Αθήνα 17 -02- 2014
Αρ. πρωτ: 42628/Δ10.130

ΠΡΟΣ: Ως Πίνακας Διανομής

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Υποχρέωση υποβολής εργαζομένων σε ιατρικές εξετάσεις

Λαμβάνοντας αφορμή από ερωτήματα που υποβάλλονται όσον αφορά την δυνατότητα υποχρέωσης υποβολής εργαζομένων σε ιατρικές εξετάσεις που αφορούν τη χρήση αλκοόλ ή άλλων τοξικών ουσιών στο πλαίσιο της εργασίας τους, αναφέρονται τα ακόλουθα:

1. Χρήση αλκοόλ στους χώρους εργασίας

1.1. Διατάξεις για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- **π.δ. 1073/1981** «Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού».

  Στο άρθρο 101 στην παράγραφο 2 και 3 αναφέρεται:

  2. Απαγορεύεται εις τους απασχολουμένους να φέρουν ή να πίνουν οινοπνευματώδη ποτά κατά την διάρκειαν της εργασίας, περιλαμβανομένων και των διαλειμμάτων.

  3. Οι εις κατάστασιν μέθης δεν επιτρέπεται να εισέρχωνται εις τον τόπον εργασίας, ούτε να γίνεται ανεκτή η παραμονή των εις τούτον.

- **π.δ. 70/1990** «Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες».

  Στο άρθρο 10-υποχρεώσεις εργαζομένων στην παράγραφο 6 αναφέρεται:

  «Οι εργαζόμενοι σε ναυπηγικές και ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες πέρα από τις υποχρεώσεις των εργαζόμενων που περιγράφονται στο άρθρο 32 του Ν. 1568/85 έχουν και τις παρακάτω:

  .....

  6. Να μη φέρουν στο χώρο εργασίας ή να πίνουν οινοπνευματώδη ποτά κατά τη διάρκεια της εργασίας περιλαμβανομένων και των διαλειμμάτων.

1.2. Άλλες διατάξεις για τη χρήση αλκοόλ, τοξικών ουσιών και φαρμάκων

Ενδεικτικά αναφέρεται:

- Η κοινή υπουργική απόφαση 43500/5691/2002 για τις μεθόδους διαπίστωσης χρήσης οινοπνεύματος, από οδηγούς κατά την οδήγηση οχημάτων, καθώς και από πεζούς που εμπλέκονται σε τροχαίο ατύχημα που εκδόθηκε στο πλαίσιο του κώδικα οδικής κυκλοφορίας.

2. Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων

Σύμφωνα με:

- την παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 3850/2010 ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια **των τρίτων.**

- το άρθρο 8 του ν. 3850/2010 στις επιχειρήσεις που απασχολούν εν γένει 50 και άνω εργαζόμενους ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί πέραν των υπηρεσιών του τεχνικού ασφάλειας και τις υπηρεσίες ιατρού εργασίας (ΙΕ).
- τις διατάξεις των άρθρων 18 και 39 του ν. 3850/2010 η προβλεπόμενη βεβαίωση καταλληλότητας των εργαζομένων για συγκεκριμένη θέση εργασίας εκδίδεται από τον ιατρό εργασίας της επιχείρησης.

Συγκεκριμένα ο ιατρός εργασίας:

- προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων, σχετικό με τη θέση εργασίας τους μετά την πρόσληψή τους ή την αλλαγή θέσης εργασίας καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο κατά την κρίση του επιθεωρητή εργασίας ύστερα από αίτημα μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΕΥΑΕ) όταν αυτό δεν ορίζεται από το νόμο. Μεριμνά για την διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος, σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά.
- εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και **καταχωρεί** τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζόμενου και να μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

  Επανεκτίμηση της καταλληλότητας του εργαζόμενου γίνεται μετά από ενδεχόμενη αλλαγή θέσης εργασίας ή σε συνάρτηση με τις ιατρικές εξετάσεις μετά από ιατρικό έλεγχο.

Σε κάθε περίπτωση τηρούνται τα προβλεπόμενα που αφορούν το ιατρικό απόρρητο και την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας.

Είναι χαρακτηριστική η διάταξη του π.δ. 225/1989 «Υγιεινή και ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα» και συγκεκριμένα του άρθρου 29 «Καταλληλότητα προσωπικού» σύμφωνα με την οποία:

1. Μετά την πρόσληψη και προ της τοποθέτησης σε θέση εργασίας, κάθε εργαζόμενος θα πρέπει με ευθύνη του άμεσου εργοδότη του να δει τον ιατρό εργασίας της επιχείρησης.

2. Ο ιατρός εργασίας θα πρέπει, για να κρίνει την καταλληλότητα του εργαζόμενου για συγκεκριμένη θέση εργασίας, να λαμβάνει πλήρες αναμνηστικό (γενικό, εργασίας, ενοχλήματα).

3. Ο ιατρός εργασίας θα πρέπει σε κάθε εργαζόμενο και πριν την τοποθέτησή του σε θέση εργασίας να κάνει πλήρη κλινική εξέταση και να τον παραπέμπει για τις παρακάτω εξετάσεις: ……..

4. Πέραν αυτών, για εργαζόμενους που εκτίθενται σε συγκεκριμένους φυσικούς ή χημικούς παράγοντες ισχύουν τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις.

5. Ο ιατρός εργασίας δύναται κατά την κρίση του να παραπέμπει τους εργαζόμενους για συχνότερες ή για άλλες ειδικές εξετάσεις.

6. Οι παραπάνω εξετάσεις επαναλαμβάνονται ανά διετία και οι δαπάνες βαρύνουν αποκλειστικά τον κάθε εργοδότη.

7. Η έλλειψη ιατρού εργασίας δεν απαλλάσσει τον κάθε εργοδότη από την υποχρέωση εφαρμογής των παραπάνω.

3. Συμπεράσματα

3.1. Οι προβλέψεις της νομοθεσίας για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων (ΑΥΕ) σκοπό έχουν την πρόληψη και την προστασία από τον επαγγελματικό κίνδυνο, ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, των εργαζομένων αλλά ακόμα και τρίτων που βρίσκονται στο χώρο εργασίας.

3.2. Η υποχρέωση λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων υπάγεται στον εργοδότη. Παράλληλα από τη νομοθεσία προσδιορίζονται και οι αρμοδιότητες - υποχρεώσεις των άλλων παραγόντων της παραγωγικής διαδικασίας όπως του τεχνικού ασφάλειας, του ιατρού εργασίας, των εργαζομένων.

3.3. Η ίδια η νομοθεσία για την αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων προβλέπει την ύπαρξη και άλλων θεσμών όπως η Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων

(Ε.Υ.Α.Ε.) ή ο εκπρόσωπος των εργαζομένων για τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία και τη συνεργασία και συμβολή των θεσμών αυτών στην προαγωγή των θεμάτων ΑΥΕ και την πρόληψη του κινδύνου.

3.4. Η διενέργεια ιατρικών εξετάσεων σύμφωνα με τη νομοθεσία ή κατά την κρίση του ΙΕ ή του επιθεωρητή εργασίας ή μετά από αίτημα της Ε.Υ.Α.Ε. είναι απαραίτητη προκειμένου να υπάρχει πλήρης εικόνα της κατάστασης της υγείας των εργαζομένων και της διαπίστωσης της ικανότητάς τους κατά περίπτωση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της θέσης εργασίας τους.

3.5. Ειδικότερα για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων πέραν της γενικής πρόβλεψης για την προστασία προσωπικών δεδομένων που αφορά το σύνολο των πολιτών ισχύει και το ιατρικό απόρρητο παράλληλα με την αρχή του σεβασμού του ατόμου και την αρχή της τήρησης διακριτικότητα και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

3.6. Ο σκοπός όπως προαναφέρθηκε είναι ένας και μοναδικός: η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού πρέπει να συμβάλλουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεών τους όλοι οι εμπλεκόμενοι με θετικό πνεύμα και την απαραίτητη συνεργασία.

3.7. Η νομοθεσία δεν προβλέπει ρητές ρυθμίσεις στην ενδεχόμενη περίπτωση κατά την οποία εργαζόμενος αρνείται να προβεί στη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων. Εν τούτοις υπάρχουν περιπτώσεις όπου λόγω της φύσης των εργασιών ή του αυξημένου επαγγελματικού κινδύνου όπως αυτός προκύπτει και από την εκτίμηση κινδύνου η μη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων μπορεί να μην επιτρέπει την έκδοση βεβαίωσης καταλληλότητας οπότε ως φυσικό επακόλουθο δεν μπορούν να ανατεθούν καθήκοντα σε εργαζόμενους για συγκεκριμένες θέσεις εργασίας ή συγκεκριμένες εργασίες.

3.8. Εργαζόμενος σε «δύσκολες ή ευαίσθητες» θέσεις εργασίας ο οποίος δεν διαθέτει, έστω και προσωρινά, την «ικανότητα» να εργάζεται με ασφάλεια, ενδεχόμενα προκαλεί κίνδυνο για τον ίδιο αλλά και για άλλους εργαζόμενους ή και τρίτους στο χώρο εργασίας (ως χώρος εργασίας νοείται όπου βρίσκεται ο εργαζόμενος εξαιτίας της εργασίας του).

3.9. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι: η ικανότητα προς εργασία εργαζόμενου ο οποίος περιστασιακά ή συστηματικά βρίσκεται υπό την επήρεια χρήσης αλκοόλ ή άλλων ουσιών επηρεάζεται με ενδεχόμενο πρόκλησης ατυχήματος. Για τον αποκλεισμό τέτοιου ενδεχόμενου όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες πρέπει να συνεργασθούν προκειμένου να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα και να προσδιορίζονται για τον απαιτούμενο ιατρικό έλεγχο με σαφήνεια οι διαδικασίες που θα ακολουθούνται. Ειδικότερα για εργασίες που χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερα επικίνδυνες ή αφορούν εργασιακό περιβάλλον με ιδιαιτέρως «ευαίσθητα χαρακτηριστικά» όπως ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν εργασίες στα τεχνικά έργα, οι ναυπηγικές εργασίες, εργασίες στις μεταφορές, ο χειρισμός μηχανημάτων έργου, εργασίες σε επιχειρήσεις που υπάγονται στα βιομηχανικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης, η χρήση εξοπλισμού με κίνδυνο ανάφλεξης ή έκρηξης, εργασίες σε ύψος και σε δύσκολες καιρικές συνθήκες, εργασίες παροχής υγείας, εργασίες στον τομέα της εκπαίδευσης κλπ. Ο καθορισμός των απαραίτητων διαδικασιών θα πρέπει να αποφασισθεί από κοινού από τον εργοδότη, την Ε.Υ.Α.Ε. ή τους εκπροσώπους των εργαζομένων για θέματα ΑΥΕ ή και τους ίδιους τους εργαζόμενους. Ο σκοπός είναι ένας: η λήψη σε κάθε περίπτωση των απαραίτητων μέτρων πρόληψης και στο πλαίσιο αυτό και των απαραίτητων ιατρικών εξετάσεων που σχετίζονται με την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων.

Ο
ΑΝΑΠΛ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΑΝΤ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Όλες τις Διευθύνσεις της κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε.
2. Όλες τις Υπηρεσίες Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Εργασίας
3. Ειδικοί Επιθεωρητές του Σ.ΕΠ.Ε.
4. Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ)
5. Επιθεώρηση Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος
6. Επιθεώρηση Μεταλλείων Βορείου Ελλάδος
7. Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Διεύθυνση Επιβατικών Μεταφορών
8. Μέλη του Συμβουλίου Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (Σ.Υ.Α.Ε.)
9. Μέλη του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.)
10. Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.)
11. Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.)
12. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.)
13. Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.)
14. Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.)
15. Ε.Δ.Ο.Θ. / Α.Δ.Ε.Δ.Υ. Θεσσαλονίκης
16. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.)
17. Ένωση Ελλήνων Χημικών (Ε.Ε.Χ.)
18. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος (Π.Ι.Σ.)
19. Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.)
20. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων
21. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (Ε.Β.Ε.Α.)
22. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών (Ε.Ε.Α.)
23. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών (Β.Ε.Α.)
24. Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος
25. Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Σωματείων Θεσσαλονίκης
26. Ομοσπονδία Επαγγελματιών Θεσσαλονίκης
27. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)
28. Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Π.Ο.Ε.- Ο.Τ.Α.)
29. Φορείς Εθνικού Δικτύου Πληροφόρησης για θέματα ΥΑΕ
30. Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)
31. Επιστημονική Ένωση Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.)
32. Σύλλογος Τεχνικών Ασφάλειας
33. Επιστημονική Ένωση Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.)
34. Σωματείο Ειδικευμένων Ιατρών Εργασίας
35. Εταιρεία Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος
36. Επιχειρήσεις Αφαίρεσης - Κατεδάφισης Αμιάντου (Ε.Α.Κ.)
37. Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞ.Υ.Π.Π.)
38. Εσωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣ.Υ.Π.Π.)
39. Επιχειρήσεις Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.)
40. Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας (Ε.Σ.Δ.Υ.)
41. Ομοσπονδία Φορτοεκφορτωτών

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ^{ας} Γενικής Γραμματέως
4. Γραφείο κ. Ειδικού Γραμματέα Σ.ΕΠ.Ε.
5. Γραφείο κ. Νομικού Συμβούλου
6. Γραφεία κ. Γενικών Διευθυντών
7. Ολες τις Δ/νσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου
8. ΓΔΣΥΕ
9. Δ10, Δ11, Δ24
10. Κ.Φ.